
HÄMEENLINNAN PALVELUKOHTEIDEN PAIKALLISET VIITOITUSPERIAATTEET

1.2.2016

Palvelukohteiden paikalliset viitoitusperiaatteet antavat suuntaviivat opastamiselle Hämeenlinnassa. Viitoitusperiaatteissa noudatetaan pääasiassa Palvelukohteiden viitoitus –ohjetta (TIEH 2000021-07) sekä huomioidaan Kanta-Hämeen maakunnallisen opastussuunnitelman suositukset. Viitoitusperiaatteita määritettäessä on huomioitu myös eri suunnittelualueiden ominaispiirteet, jotka ohjaavat opastamista eri alueilla.

Nämä viitoitusperiaatteet koskevat opastamista Hämeenlinnan kaupungin **katuverkolla** ja lupaprosessista vastaa tällöin Hämeenlinnan kaupunki. Maantieverkolla (esim. Vt3, Vt10, Vt12, Kt 53, Kt 57, St 103, St 305, St 317, St 292) viitoitus asetetaan Palvelukohteiden viitoitus –ohjeen (TIEH 2000021-07) mukaisesti ja lupaprosessista vastaa Pirkanmaan ELY-keskus. Yksityistieverkolla lupapäätökset tekee yksityistiekunta Hämeenlinnan kaupunkia kuultuaan. Mikäli palvelukohteen opastus alkaa maantieverkolta, tulee sen jatkua katu- ja yksityistieverkolla yhtenäisenä palvelukohteeseen saakka. Viitoituksen jatkuvuuteen ei siis vaikuta se, kulkeeko viitoitettava reitti maantiellä, kadulla, yksityistiellä vai jopa näillä kaikilla. Opasteet tulee sijoittaa jokaiseen käännökseen tai kohtaan, jossa on harhaanajon vaara.

Katuverkolle asetettavat opasteet eivät saa heikentää liikenneturvallisuutta tai kaupunkikuvaa. Opasteiden sijaintia suunniteltaessa tulee huomioida liikenteelliset olosuhteet sekä kaavoitettu rakentaminen. Kohteen opastusetaisytyteen vaikuttavat mm. palvelukohteen sijainti ja luonne, laatutaso, kapasiteetti ja kävijämäärä. Tiheässä taajamarakenteessa opastaminen on rajatumpaa kuin harvassa taajamassa tai taajama-alueiden ulkopuolella. Palvelukohteiden opastuksen tulee olla kaikille tasapuolista.

Käsitteitä

Liikenteellinen tarve

Liikenteellinen tarve syntyy, kun palvelukohteen kävijämäärä on suuri, palvelukohteeseen johtavaa liittymää on vaikea havaita, palvelukohteeseen johtava liittymä sijaitsee näkemien kannalta vaarallisessa paikassa tai reitti palvelukohteeseen on muutoin vaikeasti hahmotettavissa.

Lähiopastus

Tässä yhteydessä lähiopastus tarkoittaa, että kohteeseen opastaminen aloitetaan lähimmästä kohteeseen johtavasta liittymästä alkaen.

Maantie

Maantie on sellainen tie, joka on luovutettu yleiseen liikenteeseen ja jonka ylläpitämisestä huolehtii valtio. Liikenteellisen merkityksensä mukaan maantiet ovat valtateitä, kantateitä, seututeitä tai yhdysteitä (maantielaki 23.6.2005/503).

Katu

Katu on kunnan sisäistä liikennettä palveleva liikenneväylä, jonka ylläpitämisestä huolehtii kunta. Liikenteellisen merkityksen mukaan kadut ovat pääkatuja, alueellisia kokoojakatuja, paikallisia kokoojakatuja ja tonttikatuja.

Yksityistie

Yksityistiet välittävät liikennettä valtion ylläpitämillä maanteiltä ja kuntien kaduilta yksittäisille kiinteistöille. Yksityisteitä ylläpitää tiekunta, ja tieosakkaat vastaavat yksityistien tienpidosta.

Ruutukaava-alue

Hämeenlinnan ydinkeskustan alue, joka rajautuu pohjoisessa Niittykatuun, idässä Arvi Kariston katuun, etelässä Paasikiventiehen ja lännessä Kaivokatuun.

Palvelukohde

Palvelukohde on kaikille tienkäyttäjille palveluja tarjoava palveluyritys tai –toiminto (huoltoasema, levähdysalue jne.) tai vapaa-ajan matkailua palveleva yritys tai toiminto (nähtävyydet, aktiviteetit, maaseutuyritykset). Lisätietoa Palvelukohteiden määrittelystä löytyy Palvelukohteiden viitoitus –ohjeesta (TIEH 200021-07).

Valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeä palvelukohde

Hämeenlinnan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät palvelukohteet on kartoitettu yhteistyössä kohteiden viitoituskelpoisuutta suosittlevien tahojen sekä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Kohteet on esitetty Kanta-Hämeen maakunnallisessa opastussuunnitelmassa (Palvelukohteiden maakunnallinen opastussuunnitelma – Pirkanmaa, Päijät-Häme ja Kanta-Häme, 2009).

1. Kanta-Hämeenlinnan ruutukaava-alue

- Ruutukaava-alueella tarkoitetaan tässä ydinkeskustan aluetta, joka rajautuu pohjoisessa Niittykatuun, idässä Arvi Kariston katuun, etelässä Paasikiventiehen ja lännessä Kaivokatuun.
- Palvelukohteiden runsaudesta johtuen ruutukaava-alueella palvelukohteet opastetaan opastuspisteiden kautta valtakunnallisen suosituksen mukaisesti (Tiehallinto 2007).
- Vain tärkeimmät palvelukohteet, joita ovat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kohteet, opastetaan tyyppikohtaisilla tunnuksilla.
- Muita kuin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeitä kohteita voidaan liikenteellisen tarpeen vaatiessa opastaa lähiopastuksena kaupungin sisäisesti. Tällöin kävijämäärien osalta suosituksen opastuskelpoisuudesta antaa Linnan Kehitys Oy yhdessä Hämeenlinnan matkailuneuvonnan kanssa.

1.1 Kaikille tienkäyttäjille tarkoitetut palvelukohteet (sinipohjaiset tunnuksot)

- Ko. palvelukohteet opastetaan opastuspisteen kautta.
- Kanta-Hämeenlinnan ruutukaava-alueella opastetaan tyyppikohtaisilla tunnuksilla vain valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät kohteet.
- Kauppakeskus Goodmanin opastuspiste ja opastustoimisto Kastelli opastetaan ruutukaava-alueella tyyppikohtaisilla tunnuksilla.

1.2 Nähtävyydet

- Ko. palvelukohteet opastetaan opastuspisteiden kautta.
- Kanta-Hämeenlinnan ruutukaava-alueella opastetaan tyyppikohtaisilla tunnuksilla vain valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät kohteet.
- Muita kuin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä kohteita voidaan liikenteellisen tarpeen vaatiessa opastaa lähiopastuksena (Sibeliuksen syntymäkoti, Palanderin talo, Hämeenlinnan Taidemuseo, Säästöpankimuseo).

1.3 Aktiviteetit

- Kanta-Hämeenlinnan ruutukaava-alueella opastetaan yleiset uimarannat.
- Yleisiä uimarantoja lukuun ottamatta ruutukaava-alueella ei opasteta aktiviteettipaikkoja.

1.4 Maaseutuyritykset

- Kanta-Hämeenlinnan ruutukaava-alueella ei opasteta maaseutuyrityksiä.

2. Kanta-Hämeenlinnan muu taajama-alue

- Muu taajama-alueella tarkoitetaan ruutukaava-alueen ulkopuolelle rajautuvaa Kanta-Hämeenlinnan taajama-aluetta.
- Muu taajama-alueen tiheässä osassa palvelukohteet opastetaan kuten ruutukaava-alueella (ks. Kanta-Hämeenlinnan ruutukaava-alue).
- Muu taajama-alueen harvassa osassa kohteita voidaan opastaa laajemmin, kuitenkin huomioiden liikenneturvallisuus (liikennemerkkeihin oltava riittävä etäisyys opasteiden ja liikennemerkkien havaitsemiseksi ja ymmärtämiseksi) ja kaavoitettu rakentaminen sekä opastuksen tasapuolisuus.
- Muu taajama -alueella opastetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät kohteet.
- Muita kuin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeitä kohteita voidaan opastaa liikenteellisen tarpeen vaatiessa, tällöin kävijämäärien osalta suosituksen opastuskelpoisuudesta antaa Linnan Kehitys Oy yhdessä Hämeenlinnan matkailuneuvonnan kanssa.

2.1 Kaikille tienkäyttäjille tarkoitetut palvelukohteet (sinipohjaiset tunnukset)

- Ko. palvelukohteet opastetaan pääasiassa opastuspisteiden kautta.
- Opastetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät palvelukohteet.
- Muita kuin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeitä kohteita voidaan opastaa, mikäli kohde on korkealaatuinen ja opastukselle on liikenteellinen tarve.

2.2 Nähtävyydet

- Ko. palvelukohteet opastetaan pääasiassa opastuspisteiden kautta.
- Kanta-Hämeenlinnan muu taajama -alueella opastetaan tyyppikohtaisilla tunnuksilla valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät kohteet.
- Muita kuin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeitä kohteita voidaan opastaa, mikäli opastukselle on liikenteellinen tarve.

2.3 Aktiviteetit

- Kanta-Hämeenlinnan muu taajama -alueella aktiviteettipaikat voidaan opastaa palvelukohteen osoiteviitalla.
- Mikäli kohde on korkealaatuinen ja opastukselle on liikenteellinen tarve, voidaan opastuksessa käyttää myös palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkkiä.
- Opastettavaksi katsottujen tienkäyttäjän palveluiden yhteydessä aktiviteettikohde (ei kuitenkaan huvi- tai teemapuisto) voidaan tarvittaessa opastaa sivutunnuksella.

2.4 Maaseutuyritykset

- Kanta-Hämeenlinnan muu taajama-alueella maaseutuyritykset voidaan opastaa palvelukohteen osoiteviitalla.
- Mikäli kohde on korkealaatuinen ja opastukselle on liikenteellinen tarve, voidaan opastuksessa käyttää myös palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkkiä.
- Opastettavaksi katsottujen tienkäyttäjän palveluiden tai nähtävyyksien yhteydessä maaseutuyritys voidaan tarvittaessa opastaa sivutunnuksella.

3. Muu taajama (Hauho, Kalvola, Lammi, Renko, Tuulos)

- Muut taajamat ovat suhteellisen pieniä, joissa on vähemmän opastettavia kohteita.
- Muissa taajamissa kohteita voidaan opastaa laajemmin, mikäli taajamassa ei ole muita vastaavia palveluja ja opastus ei heikennä liikenneturvallisuutta eikä taajamakuvaa.
- Muissa taajamissa opastetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät kohteet.
- Muita kuin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeitä kohteita voidaan opastaa, mikäli opastukselle on liikenteellinen tarve.

3.1 Tienvarsipalvelut

- Muissa taajamissa opastetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät kohteet.
- Muita kuin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeitä kohteita voidaan opastaa, mikäli opastukselle on liikenteellinen tarve.
- Muita kuin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeitä kohteita voidaan opastaa, mikäli taajamassa ei ole muita vastaavia palveluita.

3.2 Nähtävyydet

- Muissa taajamissa opastetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät kohteet.
- Muita kuin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeitä kohteita voidaan opastaa, mikäli opastukselle on liikenteellinen tarve.
- Jos taajamassa ei ole kriteerit täyttäviä Nähtävyys –kohteita, voidaan museoita ja historiallisia rakennuksia sekä muu nähtävyys -kohteita opastaa erikoistapauksissa palvelukohteen osoiteviitalla, mikäli opastukselle on liikenteellinen tarve.

3.3 Aktiviteetit

- Muissa taajamissa aktiviteettipaikat voidaan opastaa palvelukohteen osoiteviitalla.

-
- Mikäli kohde on korkealaatuinen ja opastukselle on liikenteellinen tarve, voidaan opastuksessa käyttää myös palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkkiä.
 - Opastettavaksi katsottujen tienkäyttäjän palveluiden yhteydessä aktiviteettikohde (ei kuitenkaan huvi- tai teemapuisto) voidaan tarvittaessa opastaa sivutunnuksella.

3.4 Maaseutuyritykset

- Muissa taajamissa maaseutuyritykset voidaan opastaa palvelukohteen osoiteviitalla.
- Mikäli kohde on korkealaatuinen ja opastukselle on liikenteellinen tarve, voidaan opastuksessa käyttää myös palvelukohteen osoiteviitan ennakkomerkkiä.
- Opastettavaksi katsottujen tienkäyttäjän palveluiden tai nähtävyyksien yhteydessä maaseutuyritys voidaan tarvittaessa opastaa sivutunnuksella.

4. Taajaman ulkopuolinen seutu

- Kaikki kriteerit täyttävät kohteet voidaan opastaa Palvelukohteiden viitoitus –ohjeen (TIEH 2000021-07) mukaisesti.

5. Yleistä

- Kaikkien opastettavien kohteiden tulee täyttää 'Palvelukohteiden viitoitus' –ohjeessa (TIEH 2000021-07) esitetyt viitoituskriteerit.
- Kausikohteiden opasteet tulee peittää tai poistaa, kun kohde on suljettu. Merkin peittämiseksi ei hyväksytä merkin päälle kiinnitettävää jätessäkimuovia tai merkin kääntämistä tien suuntaiseksi, vaan merkin peittämiseen tulee käyttää tarkoitukseen valmistettuja väriltään harmaita peitteitä tai suoja. Merkin peittämistapa tulee suunnitella jo opastuslupaa hakiessa.
- Taajama-alueilla käytetään palvelukohteen opastustauluissa pääsääntöisesti pienikokoisia tunnuksia (300x300mm) ja tekstin korkeutta 100mm, osoiteviitoissa suositeltava tunnuksen koko on 180x180mm ja tekstin korkeus 120mm (taajamassa voidaan kuitenkin käyttää pienempää tekstikokoja, mikäli merkki muodostuu liian suureksi kaupunkikuvan kannalta).

Liite 1 Palvelukohteiden viitoituksessa käytettävät tunnukset

